

[I. A. Hansen.]

„Et lands forsvar er ikke noget maal. Maalet er at bevare landets fred og selvstændighed og forsvaret er bare et middel for sikring av dette maal. Kommer den tid, da dette middel blir like unødvendig som det i dag er for den private borger at gaa omkring med en ladt revolver eller klædt i panser og plate, da kan vi lægge det tilside. Jeg tror ikke vi har naadd saalangt endnu, at vi kan nedlægge vort forsvaret og jeg vil ikke følge den som sier: Avrust idag“.

(*Jesper Simonsen*: Fortsæt). Skal det være alle de 8 Spalter? Eller hvor meget mener det ærede Medlem, jeg skal fortsætte med? — Dette er Tonen i Statsminister Mowinckels Tale i Bergen. Ja, nu kan ærede Medlemmer sammenstille denne norske radikale Røst med den Røst, som vi hørte fra denne Regering repræsenteret af den radikale Udenrigsminister. Der er en mærkbar Forskel i Klang.

Tidligere Talere under denne Forhandling har allerede belyst den højtærede Udenrigsministers Betragtninger over den Stilling, Danmark indtog i 1914 og under Krig. Jeg ønsker at sige, at vi fra vor Side ikke er uenige med ham i, at Danmark ikke kan paatage sig Posten som Østersøens Portvogter, Danmark har aldrig paataget sig en saadan Stilling, og vi magter den ikke. Men denne Erkendelse betyder ikke, at Danmark ikke har nogen Pligt eller Opgave under en Konflikt, der drager Østersøen ind under krigerske Operationer. Vi har den Pligt — og den højtærede Udenrigsminister vedkender sig den —, at vi skal øve et upartisk Vagthold i Bælterne og vore Farvande. Men vi har en Pligt til: Efter Ævne at hindre at dansk Territorium benyttes af den ene krigsførende Part imod den anden, og det var det, vi forberedte os paa i 1914, og det var det, vi var parate til. Herom siger den højtærede Udenrigsminister i sin Tale forleden disse højt besynderlige Ord — de staar paa Sp. 5292 —:

„Den Gang“

— altsaa i 1914 —

„var Forholdet netop dette, at det lykkedes os at gøre begge Parter klart, hvorledes Karakteren af Danmarks Militærvæsen var, og hvilke Opgaver det kunde magte, og skabe i Kraft af den Politik, som førtes, Tillid til, at det ikke vilde blive sat ind krigsmæssigt paa nogen af de to kæmpende Parter Side“.

Udtalelsen var Svar paa en Afbrydelse fra et Medlem, og det kan naturligvis i nogen

Grad forklare dens uoverlagte og uigennemtænkte Karakter. Se, Udtalelsen er naturligvis rigtig, hvis man indskrænker dens Mening til, at Danmark ikke uopfordret, uden Foranledning vilde tage Parti mod nogen af de kæmpende Parter; Danmark vilde ikke den Gang og vil ikke nogen Sinde styrte sig ud i noget Krigsventyr, Danmark ønsker at leve sit Liv i Fred. Men urigtig, i Bund og Grund urigtig, er Udtalelsen, hvis man deri vil lægge den Betydning, som den synes at have, nemlig at Danmark i 1914 vilde have undladt at gøre sin Pligt, saafremt en af de krigsførende Parter havde søgt at øve Vold mod dets Territorium. I saa Henseende foreligger der klare Vidnesbyrd fra en Autoritet, som den højtærede Udenrigsminister i hvert Fald ikke vil forkaste, nemlig daværende Forsvarsminister P. Munch. Det ærede Medlem Hr. Holstein har allerede anført det Direktiv for Flaaden, som den daværende Forsvarsminister udstedte ved Krigens Begyndelse, og det ærede Medlem Hr. Moltesen har i Dag henvist til den Udtalelse, som den nuværende højtærede Udenrigsminister fremsatte i Militærkommissionen om, at Mineudlægningen ikke kunde betegnes som en Formssag, den var effektiv. Gennem disse Udtalelser og Handlinger af den højtærede Udenrigsminister er det jo tilstrækkeligt klarlagt, at han opfattede vort militære Beredskab i 1914 som noget andet og mere end et Vagthold, han opfattede det som en Realitet, som ramme Alvor, og han gjorde da ogsaa dette Beredskab saa stærkt, som han paa nogen Maade kunde, ikke mindst det sømilitære Beredskab, han købte og udrustede til militært Brug alle de Fartøjer, han overhovedet kunde købe og udruste. Og nu kan jo ethvert Medlem i denne Sal prøve at sammenligne den Flotille, som den højtærede Udenrigsminister den Gang stillede op, med den Statsmarine, som han nu stiller Forslag om.

Dette er, hvad jeg har at sige om Begivenhederne i 1914, og jeg kommer saa til det andet og væsentligste Afsnit af den højtærede Udenrigsministers Tale: hans suveræne Foragt for, hvad man i vore Nabolande og andetsteds mener om Danmarks Stilling under en Krig og om dets Forhold til internationale Forpligtelser, som andre Nationer vedkender sig. Herom bruger den højtærede Udenrigsminister mange Ord, han taler om Dynger af møjsommeligt tilvejebragte Citater og sigter hermed til de Udtalelser, som jævnlig har været gengivet under vore Forhandlinger, Udtalelser af